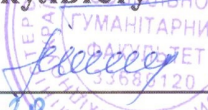

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Декан соціально-гуманітарного
факультету**

Оксана ГОМОТЮК
« 29 » 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Проректор з науково-педагогічної
роботи**

Віктор ОСТРОВЕРХОВ
« 29 » 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ННІНОТ

Святослав ПИТЕЛЬ
« 29 » 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни

«ДОШКІЛЬНА ЛІНГВОДИДАКТИКА»

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність – 012 Дошкільна освіта

Освітньо-професійна програма – Дошкільна освіта. Інклюзивна освіта

кафедра освітології і педагогіки

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Екзамен (сем.)
Денна	2	3	24	24	3	8	61	120	3
Заочна	2	3	8	4	-	-	108	120	3

Тернопіль – 2025

29.08.2025

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 01 Освіта, спеціальності 012 Дошкільна освіта, затвердженої Вченою радою ЗУНУ

(протокол № 10 Нг 23.06. 2023 р.).

Робочу програму склала доктор філософії, доцент кафедри освітології і педагогіки **Наталія РАТУШНЯК**.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри освітології і педагогіки (протокол № 1 Нг 26.08. 2025 р.).

**В. о. завідувача кафедри,
д.пед.н., професор**

Володимир ЧАЙКА

**Гарант освітньої програми,
к.пед.н., доцент**

Ольга ГЛАВАЦЬКА

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ДОШКІЛЬНА ЛІНГВОДИДАКТИКА»

1. Опис дисципліни «Дошкільна лінгводидактика»

<i>Дисципліна</i>	<i>Галузь знань, спеціальність, СВО</i>	<i>Характеристика навчальної дисципліни</i>
Кількість кредитів ECTS – 4	Галузь знань – 01 Освіта	Статус дисципліни нормативна Мова навчання українська
Кількість залікових модулів – 5	Спеціальність – 012 Дошкільна освіта Освітньо-професійна програма – Дошкільна освіта. Інклюзивна освіта	Рік підготовки: Денна – 2 Заочна – 2 Семестр: Денна – 1 семестр Заочна – 1,2 семестр
Кількість змістових модулів – 1	ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: Денна – 24 год. Заочна – 8 год. Практичні заняття: Денна – 24 год. Заочна – 4 год.
Загальна кількість Годин – 120.		Самостійна робота: Денна – 61 год. Заочна – 108 год. Індивідуальна робота Денна – 3 год. Тренінг – 8 год.
Тижневих годин: 8, з них аудиторних – 3.		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання дисципліни «Дошкільна лінгводидактика»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою викладання дисципліни є: формування у майбутніх педагогів системних знань про закономірності, принципи, зміст, методи й форми мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку, а також розвиток умінь і навичок організації ефективного мовленнєвого середовища в закладі дошкільної освіти.

Дисципліна спрямована на підготовку фахівців, здатних забезпечувати цілісний мовленнєвий, комунікативний та когнітивний розвиток дитини, сприяти формуванню її мовної особистості, розвитку культури мовлення, а також реалізації завдань сучасної дошкільної освіти відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти України.

2.2. Завдання вивчення дисципліни:

- формування знань про теоретико-методологічні й історичні засади дошкільної лінгводидактики, ознайомлення з основними напрямками розвитку дітей раннього та дошкільного віку, методами і прийомами розвитку мовлення дітей вказаних вікових періодів;
- становлення наукового світогляду майбутніх педагогів, розвитку у них стійкого інтересу до самопізнання, самовиховання і самоосвіти;
- формування здатності до аналізу особливостей мовленнєвого розвитку дітей на кожному віковому етапі;
- засвоєння закономірностей, принципів та методики розвитку мовлення, мовленнєвого спілкування та навчання грамоти дітей дошкільного віку;
- підготовка фахівців до ефективної організації мовленнєвого та комунікативного розвитку дітей відповідно до сучасних вимог дошкільної освіти.
- вивчення, аналіз та узагальнення набутого практичного досвіду у закладах дошкільної освіти.
-

Передумови для вивчення дисципліни

Дисципліна «Дошкільна лінгводидактика» передбачає формування у майбутніх педагогів знань і практичних навичок розвитку мовлення та комунікативної компетенції дітей дошкільного віку. Передумовами є базові знання з психології та педагогіки, державні стандарти дошкільної освіти, потреба у розвитку мовленнєвої компетентності у дітей, а також здатність застосовувати дидактичні, інтегровані та ігрові методики з урахуванням індивідуальних особливостей кожної дитини, включно з дітьми з особливими освітніми потребами.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування яких забезпечує вивчення дисципліни

Вивчення дисципліни забезпечує формування таких спеціальних (фахових) компетентностей:

- ЗК-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- СК-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.
- СК-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.
- СК-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами

2.4. Результати навчання

- ПР-1. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.
- ПР-15. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і

дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

– ПР-17. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками

– ПР-18. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

– ПР-20. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

2.5. Матеріально-технічне забезпечення

Технічні засоби (мультимедійне устаткування, комп'ютери), обладнання, прилади та інструменти (дидактичні матеріали).

3. Програма навчальної дисципліни

«Дошкільна лінгводидактика»

Змістовий модуль.

ТЕОРЕТИЧНІ І ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ДОШКІЛЬНОЇ ЛІНГВОДИДАКТИКИ

Тема 1. Філософські та психолого-педагогічні основи дошкільної лінгводидактики

Мета, завдання та зміст дошкільної лінгводидактики як науки.

Філософські підходи до розвитку мовлення дитини в контексті сучасної освіти.

Психолого-педагогічні засади формування мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку.

Зміст основних понять: «мовлення», «мовленнєвий розвиток», «комунікативна компетентність», «мовленнєве середовище», «мовленнєва особистість дитини».

Роль дорослого в мовленнєвому розвитку дитини: педагогічне керівництво, мовленнєве моделювання, стимулювання мовної активності.

Провідні психологічні теорії розвитку мовлення (Л. Виготський, Ж. Піаже).

Зв'язок мовленнєвого, когнітивного та емоційного розвитку дошкільника.

Педагогічні умови ефективного формування мовленнєвої компетентності в різновікових групах.

Вплив мовленнєвого середовища на формування особистості дитини.

Інтеграція філософських, психологічних і педагогічних засад у побудові сучасної системи дошкільної лінгводидактики.

Тема 2. Форми та методи навчання дошкільників рідної мови

Мета та завдання організації мовленнєвого навчання дітей дошкільного віку.

Основні форми навчання: індивідуальна, групова, фронтальна, інтегрована, ігрова.

Методи навчання рідної мови: словесні, наочні, практичні, ігрові, комунікативно-діяльнісні.

Використання інноваційних підходів — сторітелінг, ейдетика, театралізована діяльність.

Умови ефективного добору методів з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей.

Інтеграція мовленнєвого розвитку з іншими освітніми напрямками та створення мовленнєво розвивального середовища.

Тема 3. Особливості розвитку мовлення у дошкільному дитинстві

Етапи та закономірності мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку.

Формування звукової, лексичної, граматичної та зв'язної сторін мовлення.

Взаємозв'язок мовлення з мисленням, емоційним і соціальним розвитком дитини.

Роль дорослого у стимулюванні мовленнєвої активності.

Типові труднощі мовленнєвого розвитку та шляхи їх подолання.

Умови створення мовленнєвого середовища, сприятливого для розвитку комунікативної компетентності дошкільників.

Тема 4. Виховання звукової культури мовлення дітей раннього, дошкільного віку та у різних вікових групах ЗДО

Зміст і значення звукової культури мовлення у мовленнєвому розвитку дитини.

Етапи формування правильної звуковимови, дикції, інтонаційної виразності.

Особливості роботи з дітьми різних вікових груп ЗДО.

Методи і прийоми виховання звукової культури мовлення: артикуляційна гімнастика, слухові вправи, мовленнєві ігри, скоромовки.

Роль педагога і мовленнєвого середовища у розвитку правильної вимови.

Взаємозв'язок звукової культури з іншими компонентами мовленнєвої компетентності дошкільника.

Тема 5. Методика словникової роботи в різних групах ЗДО

Значення словникової роботи для розвитку мовлення дошкільників.

Принципи, завдання та зміст словникової роботи у різних вікових групах.

Основні напрями: збагачення, уточнення, активізація та систематизація словника.

Методи і прийоми роботи над словом: спостереження, бесіда, пояснення, дидактичні ігри, художнє слово.

Використання предметно-ігрового та природного середовища для формування лексики.

Взаємозв'язок словникової роботи з іншими видами діяльності дитини — грою, працею, художнім сприйманням, пізнанням довкілля.

Тема 6. Основні завдання і методи формування граматичної правильності мовлення у дітей дошкільного віку (морфологія і синтаксис)

Значення граматично правильного мовлення для загального розвитку дитини.

Основні завдання роботи з формування граматичної будови мовлення: засвоєння форм словозміни, словотворення, узгодження слів у реченні, побудови поширених висловлювань.

Особливості формування морфологічних і синтаксичних умінь у різних вікових групах.

Методи і прийоми: мовленнєві ігри, вправи на узгодження, побудову речень, переформулювання, моделювання мовних ситуацій.

Роль художнього слова, дидактичних ігор, спостережень за мовленням дорослих у розвитку граматичної правильності мовлення дітей.

Тема 7. Методика розвитку діалогічного мовлення у дітей дошкільного віку

Сутність і значення діалогічного мовлення для формування комунікативної компетентності дошкільника.

Основні завдання розвитку діалогу: уміння слухати, розуміти співрозмовника, ставити запитання, підтримувати розмову, висловлювати власну думку.

Етапи формування діалогічного мовлення у різних вікових групах.

Методи і прийоми: мовленнєві ігри, ситуативні бесіди, рольові ігри, драматизації, моделювання комунікативних ситуацій.

Роль педагога у створенні умов для розвитку діалогу, підтримці мовленнєвої активності та формуванні етикетних норм спілкування.

Тема 8. Методика навчання переказу дітей дошкільного віку

Значення переказу для розвитку зв'язного мовлення, пам'яті, мислення та уяви дошкільників.

Види переказів (дослівний, вибірковий, творчий) та їх роль у формуванні мовленнєвої компетентності.

Етапи роботи над переказом: підготовка до сприймання тексту, аналіз змісту, виділення головного, відтворення послідовності подій, самостійне відтворення тексту.

Методи і прийоми навчання: використання наочності, бесіди за змістом, моделювання ситуацій, ігрові вправи, складання плану переказу.

Роль педагога у доборі текстів, підтримці інтересу дітей та створенні позитивної емоційної атмосфери під час мовленнєвої діяльності.

Тема 9. Методика навчання розповіді у дошкільному віці

Значення розповіді як засобу розвитку зв'язного мовлення, мислення та уяви дітей.

Види розповідей: за зразком, за серією сюжетних картин, за власними спостереженнями, творчі розповіді.

Етапи навчання розповіді: підготовка (спостереження, бесіда), складання плану, колективне та індивідуальне створення висловлювань, аналіз і оцінювання.

Методи та прийоми формування навичок розповідання: наочність, ігрові ситуації, використання опорних слів і запитань, зразок вихователя, моделювання структури висловлювання.

Роль педагога у стимулюванні мовленнєвої активності, розвитку зв'язності, логічності та виразності дитячих висловлювань.

Тема 10. Методика розвитку словесної творчості дошкільників

Значення словесної творчості для розвитку мовлення, уяви та емоційної сфери дітей.

Основні завдання розвитку творчого мовлення: збагачення словника, формування образного мислення, розвиток фантазії, виразності та логічної послідовності висловлювань.

Види словесної творчості: казкотворення, складання історій, римування, загадки, придумування діалогів і оповідань.

Методи та прийоми: ігрові вправи, сюжетно-рольові ігри, використання наочності, творчі завдання за темою або за зразком, колективне обговорення.

Роль педагога у стимулюванні ініціативи дітей, підтримці творчої активності та розвитку мовленнєвої самостійності.

Тема 11. Методика роботи з художньою літературою у ЗДО

Значення художньої літератури для розвитку мовлення, мислення, уяви та емоційної сфери дошкільників.

Основні завдання роботи: формування зв'язного мовлення, розуміння тексту, розвиток словникового запасу, виховання моральних та естетичних цінностей.

Види роботи з літературними творами: читання вголос, слухання, переказ, обговорення змісту, драматизації, творчі завдання за змістом.

Методи та прийоми: інсценування, ігрові вправи, використання ілюстрацій та наочності, складання власних історій за мотивами твору.

Роль педагога у доборі літератури, стимулюванні мовленнєвої активності, розвитку критичного мислення та формуванні емоційно-естетичного сприймання тексту.

Тема 12. Мовленнєва готовність дитини до школи

Значення мовленнєвої готовності для успішного навчання у початковій школі.

Компоненти мовленнєвої готовності: лексичний, граматичний, фонетичний, комунікативний, зв'язний.

Особливості розвитку мовлення напередодні шкільного навчання: правильність, виразність, логічність та адекватність висловлювань.

Методи та прийоми формування мовленнєвої готовності: ігрові завдання, творчі вправи, перекази, розповіді, комунікативні ситуації.

Роль педагога у підготовці дітей до навчання: стимулювання мовної активності, розвиток умінь висловлювати думки, слухати й розуміти співрозмовника.

Оцінка рівня мовленнєвої готовності та корекційна робота з дітьми, які потребують додаткової підтримки.

**4. Структура вивчення дисципліни
«Дошкільна лінгводидактика»
(денна/заочна форма навчання)**

	Кількість годин							Тренінг	Контрольні заходи
	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота		ІРС		
Назва теми	ДФН	ЗФН	ДФН	ЗФН	ДФН	ЗФН	ДФН		
Змістовий модуль. Теоретичні та практичні аспекти дошкільної лінгводидактики									
Тема 1. Філософські та психолого-педагогічні основи дошкільної лінгводидактики	2		2						Опитування, презентації результатів виконаних завдань
Тема 2. Форми та методи навчання дошкільників рідної мови	2	1	2	1					Опитування, презентації результатів виконаних завдань
Тема 3. Особливості розвитку мовлення у дошкільному дитинстві	2	1	2	1	16	22			Опитування, практичні завдання
Тема 4. Виховання звукової культури мовлення дітей раннього, дошкільного віку та у різних вікових групах ЗДО	2	1	2	1	16	22			Опитування, практичні завдання
Тема 5. Методика словникової роботи в різних групах ЗДО	2	1	2	1	16	22			Опитування, практичні завдання
Тема 6. Основні завдання і методи формування граматичної правильності мовлення у дітей дошкільного віку (морфологія і синтаксис)	2	1	2		16	22			Опитування, практичні завдання
Тема 7. Методика розвитку діалогічного мовлення у дітей дошкільного віку	2	1	2		15	20			Опитування, практичні завдання
Тема 8. Методика навчання переказу дітей дошкільного віку	2	1	2						Опитування, практичні завдання

Тема 9. Методика навчання розповіді у дошкільному віці	2	1	2						Опитування, практичні завдання
Тема 10. Методика розвитку словесної творчості дошкільників	2		2						Опитування, практичні завдання
Тема 11. Методика роботи з художньою літературою у ЗДО	2		2						Опитування, практичні завдання
Тема 12. Мовленнєва готовність дитини до школи	2		2						Опитування, практичні завдання
Разом	24	8	24	4	61	108	3	8	
Підсумковий контроль	Залік								

5. Тематика практичних занять

Змістовий модуль. ТЕОРЕТИЧНІ І ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ДОШКІЛЬНОЇ ЛІНГВОДИДАКТИКИ

Практичне заняття 1

Тема 1. Філософські та психолого-педагогічні основи дошкільної лінгводидактики

Мета: ознайомити студентів із базовими філософськими та психолого-педагогічними підходами до мовленнєвого розвитку дошкільників; сформулювати розуміння закономірностей розвитку мовлення, взаємозв'язку мовленнєвого, когнітивного та соціально-емоційного розвитку дитини; закріпити навички аналізу педагогічних ситуацій з точки зору лінгводидактики.

Питання для обговорення:

1. Основні підходи до розвитку мовлення у дошкільному віці.
2. Взаємозв'язок мовленнєвого розвитку з когнітивними та соціально-емоційними процесами.
3. Роль дорослого та педагогічного середовища у стимулюванні мовленнєвої активності.
4. Принципи організації мовленнєвої діяльності дошкільників.
5. Вплив сучасних освітніх технологій на розвиток мовлення у дітей.

Практичне заняття 2

Тема 2. Форми та методи навчання дошкільників рідної мови

Мета: ознайомити студентів із основними формами та методами навчання рідної мови дошкільників; сформулювати навички підбору адекватних методів залежно від віку та рівня мовного розвитку дітей; розвинути здатність планувати мовленнєві

заняття з урахуванням інтеграції різних видів діяльності.

Питання для обговорення:

1. Основні форми навчання рідної мови: індивідуальна, групова, фронтальна, інтегрована, ігрова.
2. Методи навчання: словесні, наочні, практичні, ігрові, комунікативно-діяльнісні.
3. Використання інноваційних методів, таких як сторітелінг, драматизація, ейдетика.
4. Умови ефективного поєднання форм і методів з урахуванням вікових особливостей дітей.
5. Інтеграція мовленнєвого навчання з іншими освітніми напрямками.

Практичне заняття 3

Тема 3. Особливості розвитку мовлення у дошкільному дитинстві

Мета: розглянути етапи та закономірності розвитку мовлення дошкільників, взаємозв'язок мовленнєвого, когнітивного та соціального розвитку; сформувати у студентів навички оцінювання мовленнєвої активності дітей та планування розвитку різних компонентів мовлення.

Питання для обговорення:

1. Етапи розвитку мовлення у ранньому та дошкільному віці.
2. Формування фонетичної, лексичної, граматичної та зв'язної сторін мовлення.
3. Взаємозв'язок мовлення з мисленням, емоційним і соціальним розвитком дитини.
4. Роль дорослого у стимулюванні мовленнєвої активності.
5. Типові труднощі мовленнєвого розвитку та шляхи їх подолання.

Практичне заняття 4

Тема 4. Виховання звукової культури мовлення дітей раннього, дошкільного віку та у різних вікових групах ЗДО

Мета: ознайомити студентів із особливостями формування звукової культури мовлення у дітей різних вікових груп; розглянути методи та прийоми розвитку правильної артикуляції, фонематичного слуху та чіткості вимови; сформувати навички планування спеціальних вправ для корекції та вдосконалення звукового боку мовлення.

Питання для обговорення:

1. Особливості звукової культури мовлення у ранньому та дошкільному віці.
2. Методи та прийоми формування правильної вимови, артикуляції та фонематичного слуху.
3. Використання ігор, пальчикових вправ, артикуляційної гімнастики та наочних посібників.
4. Взаємозв'язок звукової культури з розвитком мовлення в цілому.
5. Корекційна робота з дітьми, які мають порушення звукової сторони мовлення.

Практичне заняття 5

Тема 5. Методика словникової роботи в різних групах ЗДО

Мета: ознайомити студентів із завданнями та методами розвитку словникового запасу дітей різних вікових груп; сформувати навички планування і проведення вправ, ігор та інших мовленнєвих заходів для збагачення активного та пасивного словника дошкільників.

Питання для обговорення:

1. Особливості словникової роботи у ранньому, молодшому та старшому дошкільному віці.
2. Методи та прийоми збагачення словника: словникові ігри, тематичні вправи, бесіди, наочність.
3. Роль вихователя у стимулюванні активного використання нових слів.
4. Інтеграція словникової роботи з іншими видами діяльності (читання, ігри, спостереження).
5. Спостереження та оцінка ефективності словникової роботи у групі.

Практичне заняття 6

Тема 6. Основні завдання і методи формування граматичної правильності мовлення у дітей дошкільного віку (морфологія і синтаксис)

Мета: ознайомити студентів із завданнями та методами формування граматичної правильності мовлення у дітей дошкільного віку; розвинути вміння застосовувати вправи, ігри та інтегровані завдання для розвитку морфологічних і синтаксичних навичок.

Питання для обговорення:

1. Особливості формування морфологічних та синтаксичних навичок у дошкільників.
2. Основні завдання роботи над граматично правильним мовленням.
3. Методи та прийоми навчання граматично правильного мовлення: моделювання речень, ігрові вправи, дидактичні завдання.
4. Використання інтегрованих завдань для розвитку граматики в контексті спілкування.
5. Спостереження та корекція граматичних помилок у мовленні дітей.

Практичне заняття 7

Тема 7. Методика розвитку діалогічного мовлення у дітей дошкільного віку

Мета: ознайомити студентів із завданнями та методами розвитку діалогічного мовлення дошкільників; сформувати навички організації ігор, вправ і комунікативних ситуацій, які стимулюють активну мовленнєву взаємодію між дітьми та дорослими.

Питання для обговорення:

1. Особливості розвитку діалогічного мовлення у різних вікових групах.

2. Основні завдання розвитку вміння вступати в розмову, слухати співрозмовника і відповідати адекватно.
3. Методи та прийоми стимулювання діалогічного мовлення: ігрові діалоги, драматизація, бесіди, рольові ігри.
4. Використання сюжетних картин, ілюстрацій та наочності для розвитку комунікативних навичок.
5. Оцінка ефективності вправ і спостереження за прогресом дітей у розвитку діалогічного мовлення.

Практичне заняття 8

Тема 8. Методика навчання переказу дітей дошкільного віку

Мета: ознайомити студентів із завданнями та методами розвитку навичок переказу у дошкільників; сформуванню умінь планувати заняття, вправи та ігрові завдання для розвитку зв'язного мовлення, пам'яті та логічного мислення.

Питання для обговорення:

1. Особливості формування навичок переказу у дітей раннього та дошкільного віку.
2. Основні завдання навчання переказу: розвиток логічного, послідовного та зв'язного мовлення.
3. Методи та прийоми: робота з текстами, ілюстраціями, схемами; моделювання подій; стимулювання самостійного відтворення змісту.
4. Вплив ігрових та інтегрованих завдань на ефективність навчання переказу.
5. Оцінка рівня сформованості навичок переказу та корекційна робота за потреби.

Практичне заняття 9

Тема 9. Методика навчання розповіді у дошкільному віці

Мета: ознайомити студентів із завданнями та методами розвитку навичок розповіді у дошкільників; сформуванню умінь планувати заняття та вправи для розвитку зв'язного мовлення, творчого мислення та виразності мовлення.

Питання для обговорення:

1. Особливості формування навичок розповіді у дітей різного дошкільного віку.
2. Основні завдання навчання розповіді: розвиток послідовності, логічності, виразності та змістовності мовлення.
3. Методи та прийоми: використання сюжетних картин, ілюстрацій, казок, власного досвіду дітей; рольові ігри та інсценування.
4. Вплив інтегрованих та ігрових форм роботи на ефективність навчання розповіді.
5. Оцінка результатів навчання та корекційна робота з дітьми, які потребують підтримки.

Практичне заняття 10

Тема 10. Методика розвитку словесної творчості дошкільників

Мета: ознайомити студентів із завданнями та методами розвитку словесної творчості у дошкільників; сформуванню навичок організації ігрових, літературних та комунікативних вправ для стимулювання креативного мовлення та самовираження дітей.

Питання для обговорення:

1. Особливості розвитку словесної творчості у різних вікових групах.
2. Основні завдання розвитку творчого мовлення: фантазія, образність, інноваційне використання слів.
3. Методи та прийоми: складання оповідань, казок, віршів, описових текстів, рольові ігри, сюжетні малюнки.
4. Використання інтегрованих ігрових та творчих форм діяльності для стимулювання мовлення.
5. Спостереження та оцінка ефективності вправ для розвитку словесної творчості.

Практичне заняття 11

Тема 11. Методика роботи з художньою літературою у ЗДО

Мета: ознайомити студентів із завданнями та методами роботи з художньою літературою у дошкільних закладах; сформувати навички підбору текстів, планування читання та обговорення творів для розвитку мовлення, уяви, емоційної сфери та комунікативних навичок дітей.

Питання для обговорення:

1. Роль художньої літератури у розвитку мовлення та мислення дошкільників.
2. Основні завдання роботи з літературними творами: розвиток уяви, словникового запасу, морально-етичних уявлень.
3. Методи та прийоми: читання, переказ, обговорення, інсценування, драматизація.
4. Використання ілюстрацій та наочних матеріалів для кращого сприйняття тексту.
5. Планування інтегрованих занять з художньої літератури та оцінка результатів.

Практичне заняття 12

Тема 12. Мовленнєва готовність дитини до школи

Мета: ознайомити студентів із компонентами мовленнєвої готовності до навчання у школі; сформувати навички оцінювання мовленнєвого розвитку дітей та планування вправ для розвитку зв'язного, граматично правильного та комунікативного мовлення.

Питання для обговорення:

1. Поняття мовленнєвої готовності та її значення для шкільного навчання.
2. Основні складові мовленнєвої готовності: фонетична, лексична, граматична, комунікативна.
3. Методи та прийоми розвитку зв'язного мовлення, переказу, розповіді та діалогічної взаємодії.
4. Вплив словникової роботи, творчих ігор та читання художньої літератури на мовленнєву готовність.
5. Оцінювання рівня сформованості мовленнєвої готовності та індивідуальна корекційна робота.

1. Самостійна робота

Самостійна робота є основним засобом засвоєння здобувачами навчального

матеріалу в позааудиторний час без участі викладача. Обсяг і зміст самостійної роботи визначається робочою програмою та робочим планом в межах встановленого обсягу годин із навчальної дисципліни, методичними вказівками викладача. Самостійна робота здобувача забезпечується системою навчально-методичних засобів: конспектами лекцій, підручниками, навчальними та методичними посібниками, монографічною літературою і періодикою.

Навчальний матеріал, передбачений навчальним планом для засвоєння здобувачем в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальними матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять. Викладач проводить діагностику якості самостійної роботи здобувача на індивідуальних заняттях (консультаціях). Вони проводяться в позааудиторний час за окремим графіком, складеним кафедрою.

Завдання виконує кожен здобувач шляхом підготовки творчої роботи у вигляді портфоліо. Портфоліо – це цілеспрямована добірка матеріалів, яка відображає досягнення, досвід, розвиток і компетентності людини у певній сфері.

Методичні вказівки щодо оформлення портфоліо

Відповідно до 4-8 тем, здобувачам освіти потрібно підібрати конкретні матеріали для портфоліо та завантажити в систему MOODLE для перевірки та оцінювання.

Завдання для самостійної роботи

Завдання 1

Тема 4. Виховання звукової культури мовлення дітей раннього, дошкільного віку та у різних вікових групах ЗДО

Завдання: Розробити конспект заняття з розвитку звукової культури мовлення для конкретної вікової групи.

Завдання 2

Тема 5. Методика словникової роботи в різних групах ЗДО

Завдання: Розробити конспект заняття з формування та збагачення словникового запасу дітей.

Завдання 3

Тема 6. Основні завдання і методи формування граматичної правильності мовлення у дітей дошкільного віку (морфологія і синтаксис)

Завдання: Розробити конспект заняття з формування граматично правильного мовлення у дітей.

Завдання 4

Тема 7. Методика розвитку діалогічного мовлення у дітей дошкільного віку

Завдання: Розробити конспект заняття для розвитку діалогічного мовлення та комунікативних навичок дітей.

Завдання 5

Тема 8. Методика навчання переказу дітей дошкільного віку

Завдання: Розробити конспект заняття для розвитку зв'язного мовлення та уміння переказувати текст.

8. Тренінг з дисципліни «Сучасні технології інклюзивної освіти»

Тренінг у формі дискусії
Підготовка дискусії за обраною темою. Пошук аргументів, доведення та спростування тез. Техніка і тактика аргументування. Мистецтво аргументації. Стратегія і структура дискусії у типових академічних і професійних ситуаціях. Проведення дискусії в академічній групі. Презентація результатів у вигляді мультимедійних презентацій.

Етапи підготовки і проведення дискусії

Докомунікативний етап	Комунікативний етап	Посткомунікативний етап
1. Формулювання проблеми, мети.	1. Оголошення теми, мети, уточнення ключових понять.	Аналіз дискусії.
2. Збір інформації про предмет суперечки, визначення понять.	2. Висування і захист тези.	
3. Добір аргументів.	3. Спростування тези й аргументації опонента.	
4. Формулювання питань до опонентів.	4. Підведення підсумків.	
5. Оцінка аудиторії.		

Теми дискусії

1. Чи завжди ранній розвиток мовлення гарантує успішну шкільну підготовку?
2. Гра vs. систематичне навчання: що ефективніше для формування мовленнєвих навичок?
3. Чи варто акцентувати увагу на правильній вимові чи на комунікативній ефективності мовлення?
4. Масові методики словникової роботи проти індивідуального підходу: що більш продуктивно?
5. Чи обмежує суворе дотримання граматичних правил мовленнєвий розвиток дитини?
6. Переказ і розповідь: чи потрібні вони всім дітям однаково, чи це надмірне навантаження?
7. Використання сучасних мультимедійних технологій у ЗДО: допомога чи шкода для мовного розвитку?
8. Чи варто ранньо вводити іноземні мови, враховуючи мовленнєвий розвиток рідної мови?
9. Обов'язковість формування діалогічного мовлення: чи є ризик

перевантаження дітей?

10. Мовленнєва творчість дошкільників: спонтанність важливіша за методику чи навпаки?

9. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Сучасні технології інклюзивної освіти» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- розв'язування тестових завдань;
- завдання на конструювання оптимального набору понять і категорій власного дослідження;
- поточне опитування;
- вирішення проблемних запитань;
- оформлення портфоліо;
- залік.

10. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Сучасні технології інклюзивної освіти» визначається як середньозважена величина, відповідно до питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3
40 %	40 %	5 %	15%
<i>Поточне оцінювання*</i>	<i>Модульний контроль**</i>	<i>Тренінг</i>	<i>Самостійна робота</i>
Середнє арифметичне з оцінок отриманих під час опитування на кожному практичному занятті.	Модульна контрольна робота (теми 1-7).	Оцінка за виконане завдання	Оцінка за виконане завдання

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточне опитування під час заняття:

90–100 балів – студент дає повну і глибоку відповідь, демонструє всебічне розуміння теми. Матеріал викладається чітко, логічно та послідовно, з правильним використанням термінів, прикладів і власних узагальнень. У відповідях простежується критичне мислення, уміння аналізувати та робити аргументовані висновки. Усне мовлення грамотне, впевнене, без суттєвих помилок, що свідчить про високий рівень підготовки.

75–89 балів – студент у цілому правильно відповідає на запитання, проте допускає незначні неточності або пропускає окремі деталі. Виклад матеріалу логічний і зрозумілий, але недостатньо глибокий, бракує власних прикладів чи узагальнень. Використання термінів здебільшого коректне, хоча іноді поверхове. Мова переважно грамотна, однак можливі окремі стилістичні чи фактичні помилки. Відповідь подається впевнено, хоча не завжди переконливо.

60–74 бали – відповідь є частковою, тема розкрита неповністю, з помітними прогалинами у знаннях. У викладі зустрічаються суттєві неточності, відсутній глибокий аналіз, студент обмежується поверховим переказом. Логіка відповіді порушена, приклади або аргументація практично не використовуються. Термінологія застосовується обмежено або некоректно. Усне мовлення містить помітні мовні та стилістичні помилки, відповідь звучить невпевнено.

1–59 балів – студент не розкриває тему або робить це надзвичайно фрагментарно. У відповідях бракує аргументів, прикладів і власних міркувань, переважають грубі помилки чи хаотичний виклад. Термінологія відсутня або використовується неправильно, що свідчить про відсутність належного засвоєння матеріалу. Усне мовлення недбале, містить численні помилки, відповідь звучить непослідовно або практично відсутня.

Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок отриманих під час занять (здобувач має бути оцінений кожного практичного заняття). Пропуски практичних занять обов'язково відпрацьовуються в години консультацій, в іншому випадку вони вважаються оцінкою «0» та враховуються при визначенні середнього арифметичного балу. Для здобувачів, які навчаються за індивідуальним графіком, поточне оцінювання проводиться під час консультацій та шляхом виконання завдань в системі Moodle.

Модульна контрольна робота:

Види контролю, при яких засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів, як сума балів за виконані завдання.

Модульна контрольна робота складається із 25 тестів і 2 теоретичних питань.

Тестові завдання (25 тестів по 2б. за тест) – макс. 50 балів.

Теоретичне питання:

24–25 балів – завдання виконані повністю; правильність і аргументованість відповідей – без суттєвих помилок; тема розкрита глибоко, із прикладами й узагальненнями; структура роботи логічна, послідовна; мова грамотна, оформлення без зауважень.

22–23 бали – завдання виконані майже повністю; можливі 1-2 несуттєві помилки у викладі; розкриття теми достатньо повне, але є дрібні прогалини; структура в основному витримана; незначні стилістичні або мовні огріхи.

19–21 балів – завдання виконані більш ніж на 70 %; наявні кілька неточностей у відповідях; тема розкрита, але поверхово; структура місцями порушена; мова зрозуміла, але є граматичні чи стилістичні помилки.

15–18 бали – завдання виконані частково (60-70 %); є суттєві недоліки у змісті або логіці викладу; робота фрагментарна, аналіз обмежений; структура слабка, висновки неповні; відсутні мовні помилки.

11–14 балів – завдання виконані менш ніж на 60 %; багато помилок у викладі; тема розкрита частково, поверхово; структура роботи практично відсутня; мова недбала, численні орфографічні помилки.

6–10 бали – завдання виконані менш ніж наполовину; робота має серйозні

змістові й логічні прогалини; відсутній аналіз, лише фрагментарні відповіді; велика кількість мовних і стилістичних помилок; робота потребує доопрацювання.

0–5 балів – завдання практично не виконані; тема не розкрита; численні помилки або відсутність відповідей; структура й оформлення повністю порушені; робота свідчить про відсутність підготовки.

Тренінг:

90–100 балів. Студент бере активну та конструктивну участь у дискусії, демонструє глибоке розуміння теми та здатність аргументовано відстоювати власну позицію. Відповіді логічні, переконливі, підкріплені прикладами, а контраргументи – чіткі та коректні. Студент виявляє повагу до думки інших, уважно слухає опонентів і грамотно реагує на зауваження. Мовлення чітке, грамотне й упевнене, дискусія збалансована між висловленням власних ідей і взаємодією з групою.

75–89 балів. Студент активно бере участь у дискусії, проте його аргументація не завжди достатньо глибока або переконлива. Відповіді логічні, але можливі окремі неточності чи поверхові твердження. У процесі обговорення студент реагує на думки інших учасників, хоча іноді уникає деталізації чи контраргументів. Мовлення в основному грамотне, з незначними помилками, участь у діалозі послідовна, проте бракує яскравих власних узагальнень.

60–74 бали. Студент бере участь у дискусії лише частково, висловлює окремі думки без достатнього обґрунтування. Відповіді часто поверхові або містять помилки, аргументація слабка. Взаємодія з іншими учасниками обмежена: студент рідко реагує на думки співрозмовників або робить це невпевнено. Мовлення не завжди чітке, з помітними логічними та мовними огріхами. Загалом участь у дискусії є, але без активного внеску в розвиток обговорення.

1–59 балів. Студент практично не бере участі в дискусії або його виступи не пов'язані з темою. Висловлювання фрагментарні, необґрунтовані чи суперечливі. Аргументація відсутня або надто слабка, студент не реагує на думки інших та не проявляє зацікавленості в обговоренні. Мовлення хаотичне, з численними помилками, через що відповідь виглядає непослідовною. Такий рівень участі свідчить про низьку підготовленість і відсутність навичок командної взаємодії.

Самостійна робота:

Самостійна робота студента у вигляді портфоліо складається з п'яти завдань, кожне з яких оцінюється в 20 балів, що в сумі становить 100 балів.

15–20 балів. Конспект виконаний повністю, чітко викладено структуру заняття, правильно використані адаптовані матеріали та технології для дітей із ООП, логіка та послідовність дій збережені, завдання добре аргументовані та самостійно оформлені.

10–14 балів. Конспект виконаний у достатньому обсязі, структура заняття зрозуміла, але окремі елементи представлені фрагментарно, адаптації та технології частково враховані, логіка місцями порушена, аргументація часткова.

5–9 балів. Конспект неповний, структура слабка, практичні елементи та адаптації подані фрагментарно або не відповідають потребам дітей, присутні суттєві неточності, аргументація відсутня або поверхнева.

0–4 бали. Конспект не відповідає вимогам, структура відсутня, практичні елементи та адаптації не подані, матеріал не освоєний, логіка та аргументація відсутні.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

<i>За шкалою університету</i>	<i>За національною шкалою</i>	<i>За шкалою ECTS</i>
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

<i>№ з/п</i>	<i>Найменування</i>	<i>Номер теми</i>
1.	Мультимедійний проектор; Екран проекційний	1-7
2.	Ноутбук; Програмне забезпечення базових інформаційних технологій;	1-7
3.	Фліпчарт	1-7

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1.Бех І. В. Дошкільна лінгводидактика: теорія і практика – Київ: Видавничий дім «Освіта», 2019. – 256 с.

2.Бондаренко О. П. Діалогічне мовлення та переказ у дошкільному віці: методичний посібник – Київ: Основа, 2018. – 144 с.

3.Кузьменко Л. В. Мовленнєвий розвиток дітей раннього та дошкільного віку – Київ: Академія, 2017. – 208 с.

4.Федорова М. А. Дошкільна лінгводидактика – Житомир: ФОП Левковець, 2022. – 313 с.

5.МОН України. Методичні рекомендації з розвитку мовлення дітей дошкільного віку – Київ: МОН, 2020. – 48 с.

6.Плахотна Н. М. Методика формування словникового запасу та граматичної правильності мовлення дошкільників – Львів: Світ, 2019. – 192 с.

7.Пархоменко В. І., Сорока Л. М. Розвиток мовлення дітей дошкільного віку

– Харків: Ранок, 2018. – 312 с.

8.Смеречак Л. Дошкільна лінгводидактика: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти – Дрогобич: ДДПУ ім. І. Франка, 2023. – 160 с.

9.Дошкільне виховання: науково-методичний журнал – Харків, 2017–2022.

10. Проблеми сучасної дошкільної освіти – журнал. Київ, 2018–2023.

11. Електронна бібліотека ДДПУ ім. І. Франка: <http://lib.ddpu.edu.ua>

– доступ до навчальних та методичних матеріалів.

12. Офіційний портал МОН України: <https://mon.gov.ua>

– нормативні документи та методичні рекомендації щодо розвитку мовлення дітей.